

Entrevista a Pascal Lamy

Ramon Torrent

Pascal Lamy, comissari europeu de Comerç, és graduat per l'Ecole des Hautes Etudes (HEC), per l'Institut de Sciences Po de París i per l'Ecole Nationale d'Administration (ENA). Fins al 1984, va ser conseller de l'aleshores ministre d'Economia i Finances del Govern socialista, Jacques Delors, i del seu primer ministre Pierre Mauroy. Del 1984 al 1994, va exercir les funcions de cap de gabinet del president de la Comissió Europea, Jacques Delors, assumint la seva representació al G7. Després de la privatització de Crédit Lyonnais, on va conduir la seva reestructuració amb Jean Peyrelevade, Pascal Lamy va ser designat comissari europeu al juliol de 1999 per Romano Prodi i el Govern francès. Al setembre del 99, el Parlament Europeu el va ratificar en les seves funcions de comissari de Comerç.

Ramon Torrent, catedràtic d'Economia Política de la Universitat de Barcelona (UB), director de l'Observatori de la Globalització (UB-PCB) i promotor i director de la càtedra OMC, primera càtedra creada al món per acord entre la OMC (Organització Mundial del Comerç) i una Universitat (la UB). De 1988 a 1998 fou membre del Servei jurídic del Consell de la Unió Europea, essent-ne el director de relacions econòmiques internacionals des de 1993.

Ramon Torrent (R.T.). Ens podrieu explicar breument el vostre punt de vista sobre les relacions entre la política cultural, en particular la relativa al sector audiovisual, i el conjunt de la política de les relacions econòmiques exteriors?

Pascal Lamy (P.L.). La cooperació cultural és un factor important dels acords que la Unió Europea subscriu amb els països en desenvolupament. Es tracta de promoure els intercanvis culturals i la comprensió mútua de les cultures. Aquest aspecte també és present a la nostra política comercial, sobretot pel que fa al sector audiovisual: a l'OMC defensem, per exemple, la possibilitat d'establir acords de coproducció amb països en desenvolupament. A més, una major comprensió de les cultures és sovint un dels elements necessaris per al desenvolupament de les relacions comercials. Per exemple, aquest és el cas de l'Extrem Orient.

R.T. Tot i l'ús habitual de l'expressió "excepció cultural", no hi ha cap article o annex de l'AGCS/GATS que estableixi un tracte específic (i menys encara una "excepció") pel sector

cultural. Simplement, hi ha una absència de compromisos específics i algunes exempcions a l'obligació NMA ("nació més afavorida"). Creieu aquesta situació és satisfactòria o suficient?

P.L. Teniu raó en l'anàlisi de l'Acord General sobre el Comerç de Serveis (AGCS). L'estructura flexible d'aquest acord ens ha permès diferents coses: primer, no hem establert cap acord per obrir l'accés a la competència dels serveis audiovisuals; segon, està previst que la clàusula sobre el tracte nacional no s'apliqui en aquest sector; i, finalment, s'inclouran exempcions a la clàusula de la nació més afavorida, sense que això impliqui preveure un tracte específic en el text del GATS.

D'aquesta manera podem conservar els nostres instruments de política cultural i fer-los evolucionar al ritme de les noves necessitats. Per exemple, les exempcions a la clàusula de la nació més afavorida ens permeten promoure la difusió d'obres europees a les nostres cadenes de televisió i subscriure acords preferencials de coproducció amb països en desenvolupament.

R.T. Segons l'annex de l'AGCS/GATS relatiu a aquestes llistes d'exempcions, la llista d'exempcions de l'obligació NPF de la Comunitat Europea i dels estats membres venç, en principi, el 2004. No temeu que quan arribi aquesta data hi hagi una nova ofensiva dels Estats Units per tal de desmantellar les polítiques de protecció del sector?

P.L. Evidentment, és molt important per a nosaltres conservar les exempcions de la clàusula de la nació més afavorida per poder continuar duent a terme la nostra política a favor de les coproduccions i de la difusió de produccions europees (en el sentit ampli, és a dir, no només les obres de la Unió Europea) i les defensarem aferrissadament. Tanmateix, no estic gaire preocupat per una possible ofensiva per part d'altres membres de l'OMC amb l'objectiu de desmantellar aquestes exempcions el 2004: la majoria dels estats membres de l'OMC han aplicat exempcions semblants, en el sector de l'audiovisual i en d'altres sectors, i no estaran disposats a renunciar a les exempcions.

R.T. Estats com el Canadà preveuen, dins les seves llistes de compromisos i exempcions, mesures específiques per a algunes de les seves regions o províncies, com ara el Quebec. Creieu que s'hauria de considerar aquesta possibilitat en el marc de la Unió Europea?

P.L. Ja estem utilitzant aquesta disposició. En nombrosos sectors on la Unió Europea ha establert acords per obrir el mercat, s'han incorporat algunes limitacions aplicables únicament a un o diversos estats membres de la UE, o fins i tot a regions concretes. Quant al sector audiovisual, en el nostre cas això no tindria cap sentit, ja que encara no s'ha establert cap compromís. Així, els estats membres i les autoritats públiques regionals o locals poden continuar aplicant i desenvolupant polítiques en aquest sector, dins del seu àmbit de competències.

R.T. Tal com s'estableix a l'article 151 del tractat de la CE, les competències internes de la Comunitat Europea en matèria cultural són molt limitades. Es limiten a l'adopció de mesures que fomenten l'exclusió de qualsevol mesura d'harmonització. Creieu que aquestes competències s'haurien d'ampliar en la reforma dels tractats que s'està realitzant actualment?

P.L. Els ciutadans i les autoritats nacionals i locals d'Europa

coincideixen en què les competències en matèria cultural s'exerceixin de la manera més propera possible a les comunitats culturals, és a dir, sobre el terreny. No obstant això, l'acció d'Europa pot ser complementària i s'hauria de desenvolupar en dos fronts. En primer lloc, s'hauria de centrar en els grans principis: el "dret a la preservació i al desenvolupament de la cultura" hauria de ser un dels principis bàsics de la nostra futura "Constitució".

En segon lloc, hauria de desenvolupar accions per a la defensa dels nostres interessos en l'àmbit internacional. Els programes MEDIA, la directriu Televisió sense fronteres, la cooperació cultural i audiovisual amb els països en desenvolupament, i la defensa dels nostres interessos a l'OMC són alguns dels exemples en els quals una acció en el marc de la Unió Europea pot ser força útil, i fins i tot essencial. No es tracta d'harmonitzar, sinó d'unir les nostres forces per tal de defensar i promoure millor la diversitat cultural.

R.T. Creieu que la creació d'una xarxa internacional d'institucions públiques preocupades pels problemes relatius a la diversitat cultural és una bona idea?

P.L. La promoció de la diversitat cultural comporta, d'una banda, la "promoció de les produccions culturals locals" i, d'altra banda, el "desenvolupament d'intercanvis culturals". Així doncs, sempre resulta útil desenvolupar contactes i xarxes internacionals entre les autoritats i institucions responsables de definir i aplicar les polítiques culturals.

Traducció del francès: Carme Biarnau